

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

ročník 23
Júl, August 2022
číslo 6

Čas vnútorne načerpať

Čas vnútorne načerpať

Leto je časom prázdnin a dovoleniek. Asi najviac sa tešia školáci. Netreba ráno vstávať do školy, učiť sa, písať domáce úlohy. Pre pracujúcich je to čas na oddych. Prázdniny nemajú byť časom ničnerobenia. Veď lenivosť je jedným z hlavných hriechov.

Raniero Cantalamessa, pápežský kazateľ, sa nad oddychom zamýšľa takto: „Výrazy dovolenka či prázdniny sa týkajú latinského slova vacare a to znamená „zdržať sa normálnej činnosti, aby sme sa mohli sústrediť na niečo iné“, aby sme si uvedomili najdôležitejšiu vec na svete a síce, že existuje Boh. Cez prázdniny nejde o útek pred niečím, ide o obnovenie dôverného a hlbokého vzťahu s koreňmi nášho bytia, ktorým je sám Boh.“

To neznamená, že počas dovolenky nemáme mať nijakú zábavu, ale treba ju chápať ako dar, ako krátky čas, „ktorý nesmieme nechať jednoducho uplynúť, ale ktorý máme oceniť v jeho plnej hodnote“. Telesne máme oddýchnuť, aby sme mohli ďalej pracovať. A v duchovnej oblasti zase máme načerpať. Aj Ježiš po prvej misijnej ceste hovorí svojim učeníkom: „Podťe vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite...“ A inde stojí: „Podťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním“.

A tak vám všetkým prajem požehnané dni „volna“ plné radosti, pokory a tichosti. Sme v Ježišovej škole a tá nemá nikdy prázdniny.

d.o. Marek

OBSAH

Úvodník 2

KATECHÉZA

Homília 14. nedeľa rok "C" 4

Homília 15. nedeľa rok "C" 6

Homília 16. nedeľa rok "C" 8

Homília 17. nedeľa rok "C" 10

ROZHOVOR

Don Viliam Riško 12

Martin Kramara 15

SPEKTRUM MLADÝCH

Ahoj, deti! 22

Máš problém? (105. časť) 24

Trampoty v manž. (163. časť) 26

Ohlášky 28

Stalo sa, stane sa 28

Prehľad bohoslužieb júl 29

Prehľad bohoslužieb august 30

SNÍMKY

Titulka: M. Magda

Vnútoraná predná: M. Magda

Vnútoraná zadná: M. Magda

Vonkajšia zadná: M. Magda ml.

SPEKTRUM**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vítaze pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

d. o. Marek Hnat so spoločenstvom redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová**Grafika:** Martin Magda sr.**Redakčný tím:** † d. o. Ján Biroš, Zuzana
Forišová, Martina Gondová, Žofia Jenčová,
Mária Magdová, Peter Stašík, Melánia Tkáčová,
Blažej Vaščák**Kontakty:** Tel.: 051/79 16 235; 79 16 116
e-mail: vitaz@rimkat.sk, spektrum@rimkat.sk
www.farnostvitaz.sk

IBAN SK36 0900 0000 0050 3744 5647

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

snímka: M. Magda

Modlitba za mládež

Nebeský Otec, daj mladým ľuďom odvahu naplňať život láskou a urobiť zo seba dar pre druhých. Daj im silu uskutočňovať trvalý záväzok lásky v stave, do ktorého ich voľáš - či už v manželstve, v kňazstve alebo v zasvätenom živote, aby tvoja Cirkev žiarila krásou všetkých povolání a darov a pomáhala tak premieňať tento svet. Amen.

Imprimatur: Mons. Marián Chovanec, č. 57/2018,

Banská Bystrica 17. 1. 2018

KATECHÉZA

Homília na 14. nedeľu, rok C
z prípravy kňaza + Jána Bíroša

Straste prach zo svojej obuvi na svedectvo proti nim!

Milí veriaci!

Pán Ježiš dáva učeníkom inštrukcie, kým ich rozošle do sveta. Všimnime si aspoň niektoré, ktoré sa nám zdajú ťažké na pochopenie. Nenoste mešec, kapsu ani obuv! Ako máme tento príkaz preložiť do zrozumiteľnej reči dnešnému svetu? Možno takto: Peniaze a majetok ťa nesmie pripraviť o tvoju vnútornú slobodu. Musíš mať jasné poradie hodnôt, kde je Boh bez výhrad na prvom mieste.

S nikým sa na ceste nepozdravujte! Je to veľmi zarážajúca požiadavka. Veď Boh používa pozdrav v styku s človekom ako prvý. Sami vieme, akým rýdzim znamením dobroty a lásky môže byť pozdrav. Kristove slová však môžeme chápať aj inak: S nikým nevedte zbytočné reči, pred nikým nepoklonkujte, v každej chvíli si uvedomujte, kto určuje smer Vašej cesty, Vašich slov, postojov a celého poslania.

Neprechádzajte z domu do domu! Opäť veta, ktorá je pre nás na prvé počutie nejasná. Možno ju pochopiť aj v tom

zmysle, aby sme neboli netrpezliví tam, kde sa nám nedarí, kde naša snaha naráža na prekážky a odmietanie. Človek má sklon byť nespokojný, hľadať si stále lepšie miesto, kde by sa mohol lepšie uplatniť. Pán Ježiš nevyžaduje úspešnosť. Usmerňuje nás ináč. Vytrvaj, buď verný, nič nevzdávaj, nikam neutekaj, snaž sa osvedčiť tam, kde práve si. Čím je to ťažšie, tým viac ťa tam Pán potrebuje.

Straste prach zo svojej obuvi na svedectvo proti nim! Veta asi najťažšia na pochopenie a správny výklad. Mnohým sa bude zdať, že toto gesto je tvrdé a nezodpovedá láske. Ale tomu, kto hľadá, tomu Pán ponúkne aj hlbší náznak odpovede. Kresťan vo svete, kde žije, na mieste, kde vydáva svedectvo, vnáša medzi ľudí isté rozlíšenie. Práve tým, že je iný, že nesplýva s okolím. Nemusí hovoriť o Bohu, ale nenápadne ho sprítomňuje vo svete. Proti sebeckým postojom postaví vlastnú nezištnosť, proti hrubosti láskavosť, proti vulgárnym vtipom a názorom pohľad čistého srdca, proti ľahostajnosti a podrazom postaví vlastný, zodpovedný zmysel pre pomoc, žičlivosť, radosť z úspechu druhého. Proti ohováraniu dobré slovo, úsmev, proti malichernosti veľkorysosť.

Tento postoj môže u ľudí vyvolať dobrú odozvu a pomôže

poľudštiť prostredie na pracovisku, v škole a v akomkoľvek kolektíve. Ale môže vyvolať aj opačný účinok. Akoby zlo vycítilo, že práve v tomto kresťanovi je skrytý a nežiadúci Boží protipól. Tým viac sa mu vzoprie, tým odmietavejšie sa prejaví. Možno sme to už niekedy vo svojom živote poznali. A tak môžeme povedať, že kresťan zanecháva stopy aj na tomto svete, na jeho cestách. Je tam aj „prach z jeho obuvi“. Aby ľudia mohli vidieť a poznať Božiu lásku a rozhodli sa buď ju prijať alebo ju zaprieť a tým sa jej vzoprieť.

Konečne je tam aj pozoruhodná výpoveď učeníkov po návrate o tom, že sa im aj zlí duchovia podrobujú v Ježišovom mene. Niečo také sa nám môže zdať vzdialené a cudzie. A preto aj to je v našej moci, pokiaľ budeme naozaj Kristovi. S duchom zla sa totiž stretávame často.

Autor jedného fejtónu v novinách popisoval príhodu: Vodič autobusu je počas jazdy oslnený nezodpovedným vodičom v protismere. Svoju zlosť si vybije na staršej žene, ktorá na zastávke príliš pomaly nastupuje. Teraz je dotknutá zasa ona. A pretože ide na návštevu k svojmu synovi a jeho rodine, hneď po príchode nešetrne vyhrkne neveste, že vlastne vôbec nevie variť. Nevesta stra-

tí nervy a prichádzajúceho manžela zahrnie rozhorčenými výčitkami. Muž to nemôže počúvať, tresne dvermi a odíde za kamarátmi do krčmy. S alkoholom to preženie, urobí výtržnosť. Príde domov, urobí škandál a zobudí deti. Tie sa zľaknú, už nemôžu zaspáť a nasledujúci deň prinesú zo školy horšie známky... a kolotoč neurózy pokračuje ďalej a ďalej... Autor sa snažil vystihnúť jednu takúto reťaz uzla, ktorý ide od človeka k človeku, vteľuje sa do nových podôb, rozkladá a znehodnocuje ľudské vzťahy a snaží sa narušiť Boží pokoj a poriadok v človeku a vo svete.

Takýmito reťazami zla sú husto popretkávané ľudské vzťahy. Veľmi často tieto reakcie narážajú aj na nás a je dôležité, či odpovieme rovnakou mincou a umožníme zlu ďalej pokračovať v deštrukcii alebo ho stopneme, vyženieme ho v mene Ježiša Krista.

Neodpovedajme na zlo zlom, aby nepokračovalo, zastavme ho! Všade tam Kristov Duch mení skutočnosti okolo nás a likviduje ducha zla. Všade tam platí, že sa „približuje Božie kráľovstvo“.

Sedemdesiatdva učeníkov bolo rozoslaných do sveta po dvoch a zasa sa po istej dobe vrátili bohatší o nové skúsenosti. Aj nás teraz a tu, či je nás tu dvadsať, sto, dvesto a či päťsto o chvíľku vyšle Kristus do sveta s rovnakým poslaním. A keď sa o týždeň vrátíme, kiežby sme aj my mohli povedať: „Pane, dokonca aj zlí duchovia sa nám podrobujú...“

Kiežby sme aj my počuli v srdciach Tvoju odpoveď: „Radujte sa, pretože vaše mená sú zapísané v nebi!“ Amen.

snímky: Peter Čech

KATECHÉZA

Homília na 15. nedeľu, rok C
z prípravy kňaza + Jána Bíroša

Chod' a rob aj ty podobne!

Milí veriaci!

V dnešnej dobe síce vzrástol počet kresťanov na svete, ale mnoho ich nežije podľa evanjelia. A predsa, len Kristus môže zachrániť svet a každého z nás. Čím viac sa dnes stráca akákoľvek spomienka na Boha, tým viac sa snažme žiť evanjelium. Nebude nám osožné, keď bude Ježiš zatvorený len v našich kostoloch, ak nebude v našom živote a keď Ho tam nebudeme vidieť.

Práve o tom, ako to máme robiť, aby sme Ho v našom živote videli, o tom nám hovorí dnešné podobnenstvo o milosrdnom Samaritánovi. Tento príbeh rieši naše denné problémy. Stalo sa raz v Prahe na nábreží pri Jiráskovom moste, že auto zrazilo dievčinu, idúcu na bicykli a stovky ľudí sa na ňu prizeralo ako krváca, až nakoniec vykrvácala a zomrela. Nikto jej nepomohol. Je pravda, že každý deň nevidíme niekoho, koho zrazí auto alebo koho prepadnú. Evanjelium je však na každý deň. Každý deň - z rozkazu Pána Ježiša - musíš byť ako ten Samaritán a nikdy nesmieš byť ako ten kňaz a levita, ktorý myslí len na seba a nedbá na blížneho, ktorý je sám, opuste-

ný, ohrozený... a on mu nepomôže.

Možno si povieme alebo aspoň si to podvedome pomyslíme: toto sa ma netýka. Lenže každé slovo evanjelia sa nás týka, aj keď na to, kde a ako, musí prísť každý sám. Hovorí sa tu, že blížnym nie je môj brat, je to cudzinec alebo nepriateľ, ktorého vidím na ceste..., ale, samozrejme, na druhej strane je to aj môj brat, manžel, manželka, dieťa, členovia rodiny, príbuzní, sušed..., každý človek, ktorého stretnem na ulici. A tu nám evanjelium hovorí niečo, čo pripomínajú pápeži poslednej doby, keď hovoria, že je potrebné začať stavať „civilizáciu lásky“. Začnime od tých najbližších, od rodiny.

V minulých rokoch vyšla kniha, ktorej autormi boli Oldřich Suchý a Zdeněk Švancar pod názvom „Mládež a kriminalita.“ Táto kniha skúma príčiny zločinnosti mládeže na základe podrobných štatistík, urobených Kriminologickým výskumným ústavom. Je to veľmi zaujímavé a poučné, lebo hovoria, že nejde len o malý počet rodín, z ktorých pochádzajú mladí zločinci. V skutočnosti sú to javy, ktoré sa nevyskytujú tak nápadne, ale omnoho častejšie. A čo táto kniha našich dvoch odborníkov hovorí?

Tieto deti pochádzali väčšinou z neúplných rodín. Nemali otca alebo matku, pretože boli rodičia rozvedení alebo zomreli. Ďalej tieto deti nemali taký domov, aký potrebovali, miesto, kde je pokoj a dôvera. Mali síce strechu nad hlavou, ale ako hovoria autori: tam,

kde nie je láska, kde vládnu vášne, sa takéto obydlie môže stať miestom hrôzy a katastrofy.

Ďalej sa v knihe hovorí, že rodičia sú k svojim deťom čoraz častejšie nevšímaní a ľahostajní. Zamestnané matky niekedy začínajú považovať za svoju prvoradú povinnosť pracovať a nie vychovávať. Zamestnanie je na prvý pohľad zábavnejšie ako práca v domácnosti, ktorá neprináša ani finančný efekt. Za týchto okolností potom dochádza k odcudzovaniu detí a rodičov. Nie je vzácnym prípadom, keď sú deti na obtiaž, cez voľné dni a dovolenku sú ponechané v starostlivosti prarodičov, dieťa sa dá preč, aby neprekážalo. Aj keď sa niekedy neskôr rodičia snažia, nedokážu so svojimi deťmi nadviazať kontakt. Nakoniec sú to pre dieťa cudzí ľudia, pretože nedokážu vidieť svet jeho očami.

Hovorí sa, že hlavnou príčinou krízy rodiny je práve táto ľahostajnosť. Dieťa u rodičov len býva, ale v skutočnosti v rodine časti nežije. Na otázku, čo spôsobuje túto nelásku k deťom, autori hovoria, že často je príčinou to, že deti prichádzajú na svet nechcene, z predčasných sobášov, z nechených tehotenstiev. Deti z rozvedených rodín často závidia šťastnejším deťom a táto závišť sa často mení na nenávisť. Hlavným prameňom nešťastia detí je sebeckosť rodičov.

Zaujímavý je záver knihy: „Jedným z hlavných cieľov výchovného procesu je návrat dôvery v ľudí; je veľmi potrebné, aby tu niekto bol,

kto má tieto deti naozaj rád.“ A práve toto nám hovorí dnešné podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi. Takto, milí veriaci, na vlastnej koži vidíme, že evanjelium je naozaj cesta k rozriešeniu všetkých, často tak hrozných a strašných problémov dnešného ľudstva, ale len vtedy, keď ho začneme žiť.

Bol to príklad, kam to všetko vedie, ak nežijeme podľa Krista. Ide tu o vzťah rodičov k deťom, ale rovnako je to aj príklad vzťahov detí k rodičom, vzťahu manželov, vo všetkých medziľudských vzťahoch. Tieto bolestné veci je však možné napraviť, liečiť, ale je veľmi potrebné vrátiť sa k evanjeliu. Myslíme na dnešné evanjelium, cez deň sa k nemu často vracajme a pýtajme sa: Komu z tohto príbehu sa podobám? Nie som tiež niekomu ľahostajný? Nedávam stále prednosť len svojmu pohodliu, svojim záľubám? Nie som vlastne sebou?

Pretože pre každého, kto si vypočul Ježišove slová o milosrdnom Samaritánovi, platí to, čo povedal Ježiš nakoniec: „CHOĎ A ROB AJ TY PODOBNE!“ Amen.

snímka: Peter Čech

KATECHÉZA

Homília na 16. nedeľu, rok C
z prípravy kňaza + Jána Bíroša

Bez náboženstva niet mravnosti

Milí veriaci!

Návštevu u svojho priateľa Lazára a jeho sestier využil Pán Ježiš na to, aby tieto sestry poučil a skrze nich aj všetkých ostatných, čo v Neho uveria, o správnej stupnici hodnôt, o tom, čo je človeku najpotrebnejšie: „Len jedno je potrebné“, hovorí Pán Ježiš v závere dnešného príbehu. A čo to je? Spoločne uvažujeme, ako o tejto otázke zmýšľajú ľudia.

Najpotrebnejšie v živote človeka je živobytie a každodenný chlieb, to hovorí väčšina ľudí a podľa toho aj tak konajú. Takto si to myslela aj Marta z dnešného evanjelia, keď sa snažila pohostinnosťou občerstviť Pána Ježiša, ktorý sa zastavil v ich dome na svojej ceste. Iní si myslia, že na prvom mieste potrebuje človek zdravie, aby mohol žiť, plniť svoje poslanie.

Tí, čo sú založení na hmotných veciach, hovoria, že najpotrebnejšie pre človeka sú peniaze, pretože kto ich má v hojnej miere, ten si môže všetko zaobstaráť, ešte aj moc a zvrchovanosť nad inými. Keby sme sa takto pýtali ďalej, čo všetko potrebuje človek, nevedeli by

sme, kde začať a kedy prestať. Ľudia sú čím ďalej, tým viac náročnejší a preto potrebujú mnoho. Z nášho veriaceho hľadiska z mnohých potrebných vecí je potrebné len jedno, podstatne potrebné. Nie je to chlieb, ako si väčšinou myslíme. To „len jedno potrebné“, čo spomína Pán Ježiš, hoci to výslovne nevyjadril, je: BOH, NÁBOŽENSTVO.

Bez Boha a bez náboženstva je to horšie ako bez chleba. Bez chleba ľudia odpadávajú a umierajú, no bez náboženstva sa vražia a kynozia. Vraždy, samovraždy, atentáty - najsurovnejšie javy v dejinách žalujú proti nedostatku náboženstva. Štatistiky dokazujú, že najväčšie percento samovrážd nepripadá na najchudobnejšie kraje sveta, ale na kraje, kde chýba náboženstvo, viera v Boha. Ak chýba chlieb, možno niekoho nájsť, kto nám pomôže, kto je milosrdný. A nech chýba čokoľvek, ešte stále možno nájsť liek. Ale ak človeku chýba viera, chýba Boh, je zúfalcom a stroskotancom, hoci sa topí v zlate. Nik mu nemôže pomôcť, ešte ani bytosť, ktorá ho najviac na svete miluje, čiže matka.

Pokiaľ budú ľudia veriť len vo svoj prospech a budú zanedbávať „to jedine potrebné“, ich údelom budú vždycky len boje s dedičstvom, len slzy a krv. Pretože, ak pre nich Boh nejestuje a ak okrem zemských dobier nepoznajú nijaké iné hodnoty,

tak platí len jeden zákon: blažený, kto príde prvý a prvý sa zmocní dobier tejto zeme. A tak sa spoločenský život zredukuje na svorku vlkov, kde sa jeden bije s druhým o koristi. Nebudeme bratmi, ale nelútostnými sokmi. Keby všetci ľudia počúvali Božie slovo: „Čo nechcete, aby ľudia robili vám, nerobte ani vy im...!“

Najvyššie ľudské hodnoty ako pokoj, spravodlivosť, čestnosť aj sám život sú ohnivkami železnej logickej reťaze, ktorá visí na prvom ohnivu a tým je náboženstvo, ktoré nás spája s Bohom. Preto ak pretrhneme prvé ohnivo, zrúti sa aj všetky ostatné. Bez náboženstva niet mravnosti, bez mravnosti niet spravodlivosti, bez spravodlivosti niet pokoja a bez pokoja sa nedá žiť.

V knihe „Pamäti A. Mikojana“ sa spomína zaujímavý rozhovor, ktorý mal tento štátnik so svojou staručkou, šľachetnou matkou. Keď bol dlhšie na cestách, pýtal sa jej, čo robila. A ona mu odpovedala: „Modlila som sa za teba.“ Bez Boha, bez viery sa jej zdal život nemožný a chudobný.

Keď cítime, že v nás aj okolo nás stále rastú nároky, že ľudia potrebujú vždy viac a viac, prosíme, aby sme nezabudli na to, čo je podľa dnešného poučenia najpotrebnejšie: náboženstvo a viera. Žime tak, aby bol náš život príkladom pre tých, ktorí nepoznajú Boha. Amen.

snímky: Peter Čech

KATECHÉZA

Homília na 17. nedeľu, rok C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Bohu stačí aj málo „spravodlivých“

Milí veriaci!

„Pravdepodobne to bolo okolo roku 1900 pred Kristom, keď došlo ku katastrofálnej skaze Sodomy a Gomory“, píše americký utečenec Jack Finegan. A v knihe „A Biblia má predsa pravdu“ sa hovorí: Starostlivý prieskum literárnych, geologických a archeologických svedectiev vedie k záveru, že zničené mestá ležali v oblasti, ktoré sú dnes pod vodou v južnej časti Mŕtveho mora. Pred jej zničením bolo veľké zemetrasenie, pravdepodobne sprevádzané výbuchmi a bleskami, unikaním prírodných plynov a všeobecným požiarom. Za potvrdenie geologického zániku Sodomy a Gomory sa pokladá to, čo výslovne píše fénický kňaz Sanchuniathon v „Pradejinách“ teraz objavených: „Údolie Siddimu kleslo a stalo sa morom večne dymiacim a bez rýb, obrazom pomsty a smrti za rúhania.“

Rok 1900 pred Kristom to je

doba Abraháмова. Moderná veda teda potvrdzuje existenciu a spôsob zániku Sodomy a Gomory. Bolo potrebné veľa práce a vedeckých výprav. Ľuďom totiž nedala pokoj údesná kapitola ľudských dejín. Mená Sodomy a Gomory sa stali symbolickými pojmami bezprávia a neresťi aj tragédie hriechu, preto po ňom nutne prichádza trest.

Situácia dnešného ľudstva nie je o nič ružovejšia ako tá, v ktorej bola Sodoma a Gomora za Abrahámových čias, len s tým rozdielom, že zatiaľ, čo Sodomčania ani nepomysleli na možný trest a Lótovým zatiaľ pripadalo jeho varovanie a správa o skaze mesta ako žart, naša generácia pociťuje úzkosť zo súčasných pomerov vo svete a z hrozieb svetovej katastrofy. Hovoria o tom už takmer denne štátnici, vedci, Cirkev, píše sa o tom už aj v novinách.

Čo robiť? Cirkev sa usiluje o zmenu života, o zavedenie poriadku do medziľudských vzťahov a do vzťahu medzi človekom a prírodou. Každý musí, samozrejme, vyvinúť najväčšie úsilie u seba samého aj vo svojom okolí. Ale koľko nás bude tých, ktorí urobíme, čo je potrebné? Podarí sa nám ovplyvniť iných, na ktorých záleží ešte viac ako na nás? Tu človek veľmi pocíti svoju nedostatočnosť. Ani pri najlepšej vôli nie

je schopný oddialiť Damoklov meč nad našimi hlavami.

Riešenie nám ponúka dnešná správa o Abrahámovom rozhovore s Pánom. Milosrdenstvo Boha Otca je ochotné na jeho prosbu ušetriť ohrozené mesto pre desiatich spravodlivých. Dejinami hýbe len malá hŕstka ľudí. Bohu stačí aj málo „spravodlivých“, aby zachránil mnoho „bezbožných“.

My máme toto poslanie, poslanie toho mála ľudí. Toto je výzva k nám, kresťanom. Pán Boh môže zachrániť svet pre našu „spravodlivosť“, pre naše hľadanie ospravedlnenia pre seba a svet. Cirkev tu nie je sama pre seba, má pred Bohom poslanie pre celé ľudstvo. Aj ako menšina vie, že je zodpovedná za všetkých ľudí. Preto musíme hľadiť nie na náš malý počet, ale na našu veľkú úlohu. V Sodome sa, žiaľ, nenašlo ani tých desať spravodlivých. Ale Božia ponuka ľudstvu trvá. Vyvolený židovský národ nespočetne ráz v dejinách zakúsil Pánovo milosrdenstvo. Spieva o tom aj dnešný medzispev: „Chcem Ťa, Pane, oslavovať celým srdcom, že si vypočul slová mojich úst.“

Dnešné texty celej svätej omše nás zahrňujú bohatým poznaním Božieho milosrdenstva, aj strhujúcou silou Abrahámovho príkladu, že nám z toho musí vyplynúť jediné rozhodnutie: otvoriť srdce dôvere v milo-

srdenstvo nášho Otca a v ťažkej situácii denne a stále naliehavo a neodbytné ako Abrahám prosíť Boha o milosrdenstvo pre seba, pre naše rodiny, pre Cirkev, pre národ, Európu, ľudstvo. Na rozdiel od Abrahámovej modlitby má naša modlitba nesmierne veľkú šancu. Neprosíme sami, naša modlitba a obeť sa spájajú s obeťou Božieho Syna, Vykupiteľa Ježiša Krista.

Z beatifikačného procesu (blahorečenia) rehoľnej sestry Faustíny Kowalskej vieme, že ju Pán Ježiš sám vyzval k takémuto spájaniu sa s jeho obeťou: v každej hodine a sekunde sa niekde na svete slúži svätá omša, vztyčuje sa nad svetom mystický kríž... Chce, aby často zmierovala Boha svojou spoluobetou týmito slovami: „Večný Otče, obetujeme Ti Telo a Krv Tvojho najmilšieho Syna a nášho Pána Ježiša Krista, obetujeme Ti rany nášho Pána Ježiša Krista, aby si rany duší našich uzdraviť ráčil.“ Tiež jej povedal: „Ľudstvo sa nedočká pokoja, pokiaľ sa neobrátí k môjmu milosrdenstvu...“ Nesmie to však byť len formálna modlitba: „Milosti môjho milosrdenstva sa čerpajú jediným prostriedkom a tým je DÔVERA. Čím viac duša dôveruje, tým viac dostane.“

Neschovávajme teda "hlavu do piesku" pred problémami sveta, pred nebezpečenstvom, ktoré hrozí svetu. Uvedomme si svoju spoluzodpovednosť a mravnú povinnosť, povinnosť pomoci, keď horí... Abrahám nech je nám príkladom tým, ako sa modlil za Sodomu a Gomoru. Ak budú mať naše modlitby vrúcnosť a Abrahámovu neodbytnosť a ak budú vyrastať z Kristovej obety, budeme vypočúť! A v to aj pevne DÔVERUJME! Amen.

snímka: Peter Čech

Rozhovor

Don Viliam Riško, SDB

12. júna nás navštívilo spoločenstvo mladých saleziánov, združených pri Oratóriu saleziánov Dona Bosca v Bardejove. Pozostával z detí a mladých ľudí zboru Vinimini a doprevádzajúcich osôb. Viedol ich nám známy salezián don Viliam Riško. Využili sme túto príležitosť a poprosili sme dona Viliama o rozhovor.

Sedíme u nás na fare s duch. otcom Viliamom Riškom, saleziánom. Ďakujem za krásnu slávnosť, za sv. omšu, za homíliu. Ďakujem za zbor, za nádherné piesne. Ako vznikol nápad priniesť tento zbor do Víťaza?

Zbor Vinimini, ako ste si možno všimli, je zbor detí z Vinbargu a Poštárky, ktoré chodia k nám do spoločenstva. Rodičia a deti, ktoré prihlásia, každoročne, okrem toho, že spievajú na každej nedeľnej sv. omši, majú aj výlet. Po corone sme sa rozbiehali, niečo sa plánovalo. Nevie, ako som sa tu objavil. Pýtal som sa tu dobrých ľudí, ako by sa dalo ísť k Spišskému hradu. Slovo dalo slovo – na výlet môžete prísť tu, prespať, priniesť spacá-

snímka: Martin Magda

ky, karimatky. My sme takto zvyknutí, veď chodievame takto s dečkami. Mohli sme prísť sem. Vždy to je predstavenie tohto zboru aj iným farnostiam. Vinimini má veľa autorských piesní, ktoré sa vo farnostiach spievajú. Môžeme to na živo ukázať, ako to vyzerá.

Chcel by som premosťiť na teba, aby si nám povedal, čo teraz robíš, kde pôsobíš, aké máš zodpovednosti?

Som teraz šiesty rok v Bardejove. Predtým som 25 rokov môjho saleziánskeho života prežil na západnom Slovensku. Humenčan, východniar som sa dostal na východ do Bardejova. Aby som ne-

zabudol východniarčinu, tak mi predstavení dovolili prísť na východ. Bol som v Bardejove tých šesť rokov ako direktor saleziánskej komunity. Máme tam viaceré diela – na Poštárke pre Rómov a na Vinbargu, na sv. Anne. Dôvodmi sú zjednocovať tie diela, aby sme išli spoločne ako saleziáni. Teraz moje funkčné obdobie končí. Direktorom sa stal spolubrat, vymeníme si roly. Zostávam v Bardejove, som tomu rád. On bol doteraz ekonómom, vymeníme si posty a ideme tým istým štýlom ďalej.

Vždy som vnímal prepojenie saleziánov a mládeže. Chcel by som

sa opýtať, ako fungovať vo farnostiach alebo ako oslovovať mládež, keď nemáme saleziánov? Čo by si odporučil?

Veľmi dôležité je zachovať kontinuitu. Otvorilo sa to v 90. rokoch. Dovtedy sa nemohlo nič robiť, lebo cirkevní tajomníci to zakazovali. V tých 90. rokoch bolo veľa nadšených ľudí, ktorí chceli niečo robiť. Myslím si, že je veľmi dôležité zachovať kontinuitu. Súvisí s tým nájsť niekoho, kto by to mohol po mne prevziať, neopustiť danú vec. Aby som ju odovzdal niekomu, v kom vidím nádej. Myslím si, že je to na laikoch. Aj toto nestojí na saleziánoch. Aj dieľo Vini-mini vzniklo z ich iniciatívy, z ich chcenia. Silvia (vedúca zboru) mala skúsenosti, má vzdelanie, ochotného manžela, to je ten gitarista. Dala dokopy oteckov, detičky. Majú taký štýl obmieňania - staršie dievčatá končia a prichádzajú nové deti. Je to neustály kolobeh obnovovania sa. Myslím si, že je veľmi dôležité nepostaviť to na jednej osobe. My saleziáni sa meníme, oni tam zostávajú. To je tá synodálna Cirkev, je to postavené na subsidiarite - na vzájomnom dopĺňaní sa, na laikoch.

Prišiel mi na myseľ citát duch. otca Juraja: neodmeňuje sa začínanie, ale len pokračovanie. Tá kontinuita je veľmi dôležitá. Máme teraz takú rozbehanú mládež na štúdiách, ako keby si nevedeli viac zapnúť time manažéra, aby vznikol priestor aj na duchovno, ktoré prináša radosť. Videl som, s akou radosťou spievali tieto deti...

Je to všade, aj u nás. Aj my s tým bojujeme. Je to fenomén. Nemôžeme mu podľahnúť, ale bojovať s ním, ak nie je z tých lep-

ších fenoménov. Tento fenomén takého uzatvárania sa, hrajkania sa s mobilom, potom sú vyplakaní, ako majú málo času. Na druhej strane takej roztrieštenosti do rôznych a mnohých krúžkov a záujmov, to trochu rozbíja mladých. Aj tu to je. Máš zbor a inú, možno už len jednu vec. Vidím to aj na našich deckách v strediskách – chcú hrať aj futbal, aj hokejbal, aj spievať a potom nestíhajú nič robiť poriadne. Vyber si jednu vec. S týmto fenoménom roztrieštenia sa a takej rozbitosti bojujeme aj my. Ale uvedomujem si to a treba s tým bojovať. Vyber si, zapájaj sa, angažuj sa – niečo si dostal a niečo dávaj tomuto spoločenstvu.

Chcem v súvislosti s mládežou pripomenúť, že aj u nás máme obrovské množstvo muzikantov, umelecky citiacich detí. Niektorí chodia z povinnosti, ale sú tu aj talenty. Len zapáliť tú správnu iskru. Aj priestor by bol, keď by chcel...

Chce to nositeľa myšlienky. Jeden človek, ktorý sa zapáli a začne budovať okolo seba sieť. Lebo sám by sa v tom všetkom aj zbláznil. Silvia je tvorčia šéfk, organizátorka. Aj tu na výlete som videl a aj ona to pochválila, že staršie dievčatá sa starajú o tie mladšie. Pripravujú modlitby, nachystajú raňajky, pripravujú veci, pomáhajú mladším. Chlapi hrajú, zveruje im tie veci, manžel má niečo na starosti. Uvedomujem si, že je potrebné mať nositeľa myšlienky, ktorý je pre to nadchnutý. Musí vedieť porozdeľovať veci v tom dobrom, aby každý cítil radostnú zodpovednosť. **Asi sa budeme chodiť k Vám do Bardejova učiť.**

Prídte sa pozrieť, budeme veľ-

mi radi, keď prídete. Hudobníkov tu máte naozaj skvelých.

Keď sme mali stretnutie pri príležitosti výročnej spomienky na nášho otca Juraja, musel si pre svoje povinnosti odísť. Chcel by som využiť túto chvíľu, aby sme trochu pospomínali na otca Juraja, resp. na brata Juraja. Čo si pamätáš, odkedy pamätáš?

Pre mňa bol Juraj nedosiahnuteľným ideálom. Obdivoval som ho. Niekedy som aj bojoval s tým, že bol taký dobrý. Ja som taký nebol. Vždy to bolo tak, že on mnohé veci aj v takom sebaovládaní zvládol veľmi dobre. Pre mňa bol vzorom, aj pýchou. V škole sa pýtali: Ty si Riško? Áno. Juraj je tvoj brat? Áno. Aj ty budeš vedieť dobre matematiku, fyziku, chémiu. Určite nie, to nie sú moje predmety. Bol ideálom, bojoval som. A on v takej zmierlivosti mi neurobil nič zlé, neublížil mi ako starší.

Pamätám si, že keď už si bol kňazom, začal si chodiť k nám. Aj saleziáni. Ako ste sa tu cítili?

My sme tak aj spomínali, ako Humenčania hovorili, že máme chatu v Jasenovciach a máme chatu vo Vítaze. Cítili sme sa tu vždy prijatí nielen ním, ale aj Vami. Nebolo tu počuť: čo tu robia, čo tu chcú Humenčania, mladí? Keď som mal prípravu na večné sľuby, mesiac sme chodili po rôznych saleziánskych domoch. Týždeň tam, tri dni inam, aby sme nasali atmosféru, že chceme sa Ti, Pane, navždy oddať. Tak sme boli asi štyri dni vo Vítaze. Ďurko nám vtedy všetko zabezpečil. Boli tam témy, prednášky. My sme mu, ani Vám, veľký úžitok neurobili. On aj Vy ste nás prijali. To bola saleziánska chata vo Vítaze.

Čo by sme ešte na Juraja „pre-

zradili“, aby to ostalo zapísané v histórii? V čom bol okrem učenia špeciálny? Doma, chcel pomáhať mamke, s mamkou...

Myslím, že to už Lenka spomenula, že Juraj prechádzal našou tajnou saleziánskou formáciou. Máme pred vstupom do noviciátu ašpirantúru, prednoviciát, prechádzal týmto. Keď robil rozlišovanie v povolani, vedel, že jeho povolaniem je povolanie diecézneho kňaza. Bolo zaujímavé, že s bratmi saleziánmi, ktorí ho vtedy viedli, napr. s terajším biskupom, ktorý je na misiách v Azerbajdžane, s donom Vladkom Fekete, si zachoval priateľský vzťah. Keď pri-

chádzal do Humenného, zastavil sa u spolubratov. Rozprávali sa, príp. sa vyspovedal. Stále si udržiaval tú saleziánsku črtu, nie ani tak don Boscovskú, ale sv. Františka Saleského – chuť pre médiá, žurnalistiku. Videl v tom veľkú formu apoštolátu. Tam bol inšpirovaný sv. Františkom Saleským. Veľmi ho oslovila kniha jedného saleziána o sv. Františkovi: Priekopník modernej duchovnosti. Videl som, ako sv. František Saleský oslovil Juraja ako diecézneho kňaza. Tá pečať tam bola stále – saleziánska, od sv. Františka Saleského. **Bol som svedkom, keď istý kňaz povedal: „Ej, ty salezián!“ Ten**

duch v ňom koloval, aj vzťah k mládeži. Vďačím mu, že cez mojich synov, ktorí sa „motali“ okolo zboru a cez prácu okolo zboru aj mňa kontaktoval, že mi našiel „prácu“, ktorú robím už 23. rok na chválu a slávu Božiu. Samozrejme, aj za osobné formovanie. Bol som muzikantom. Viem si aj do svojich radov povedať, že nebolo to Boh vie, ako, tak mi duch. otec Juraj nastavil „smerovku“, aby som nezblúdil. **Ďakujem za rozhovor. Príďte nás povzbudiť, potrebujeme to.**

Radi prideme. Ďakujeme za prijatie, aj za rozhovor. Vďaka!

pripravili: M. Magda a A. Blizmanová

snímka: Martin Magda

Nebudeš krivo svedčiť

Klebetníci vždy dúfajú, že sa pridáme na ich stranu. Nesadnime im na lep. Rozhovor s kňazom Martinom Kramárom o klamstvách, hoaxoch, ohováraní, osočovaní a náprave spôsobených krívd.

Podľa reči sa dá usúdiť, či vychádza z hĺbky a múdrosti mlčania alebo z povrchnosti sveta. Potvrzuje to i príslovie: Vtáka poznáš po perí, človeka po reči. Čo je za tým, keď verbalizujeme svoje myšlienky, nahlas vypovíme slovo?

Všetci poznáme aj staré známe: „Keby si bol mlčal, mysleli by sme si, že si filozof.“ Ale keď si prehovoril... A je to presne tak. „Z plnosti srdca hovoria ústa,“ vraví sám Pán Ježiš v evanjeliu. Keď verbalizujeme svoje myšlienky a nahlas vypovedáme slová, ukazujeme svetu, kto vlastne sme. Čo sme sa naučili, ako vnímame veci okolo seba.

Starý pán rektor nám v seminári hovorieval: „Sú výpovede, ktoré voľačo vypovedajú o vypovedanom. A sú výpovede, ktoré viac vypovedajú o vypovedajúcom.“ Priznám sa, pomerne často si túto vetu opakujem, keď ráno čítam noviny. Lebo aj napísané slovo je vyjadrením ľudského vnútra.

Komunikácia tak nie je len o vypovedaných slovách, má oveľa širší a hlbší záber. Na čo máme pri nej pamätať, a to zvlášť pri verbalizovaní vlastných myšlienok?

Komunikácia má tú výhodu, že sa pri nej nielen dozvedáme fakty, ale aj spoznávame ľudí. Niekedy stačí jedna veta a ste v obraze. Hneď viete, že niekto uvažuje na vašej vlnovej dĺžke. Alebo presne naopak, vníma veci odlišne. Čo môže byť obohacujúce, ba fascinujúce, lebo vám rozšíri horizont. Ale môže to byť aj varujúce: keď zistí-

te, že máte pred sebou niekoho, koho horizont je veľmi úzky.

Keď som už na úvod spomenul filozofa, je užitočné vracať sa pri verbalizovaní vlastných myšlienok k starému Sokratovi a k jeho testu. „Si si istý, že to, čo chceš povedať, je pravdivé? Si si istý, že je to dobré? Si si istý, že je to užitočné?“ Ak moja myšlienka týmto sitom neprejde, je lepšie nechať si ju pre seba.

Keď sa v rámci rozhovoru pridá i „nevinná“ klebeta, môže spôsobiť veľkú škodu. O čo v nej v skutočnosti ide?

„Nevinná“ klebeta by Sokratovým sitom neprešla. Lebo o to pri ohováraní ide. Dajme tomu, že informácia, ktorú podávame ďalej, je pravdivá. Jej šírenie však neslúži pre dobro ani nie je užitočné. Komunikujeme o niečích chybách alebo zlých vlastnostiach a dozvedá sa o nich niekto, kto tejto informácie mohol byť ušetrený. Nepotreboval ju, a my sme ňou len napomohli šírenie nepravdy.

Lebo akurát v tom je neraz podstata. Nepravíme druhému, preto o ňom zle hovoríme, informujeme o jeho pochybeniach. Keby sme mu dobre prišli, teda robili to, čo nás učí Boh, neohovárali by sme ho, neklebetili by sme o ňom. Boh nám žehná. Veľavravný je pôvod slova požehnávať: bene-dire. Dobre hovoriť o niekom. Tam sa prejavuje prajnosť, láska, požehnanie. V klebetách a ohováraníach nie.

Aj táto odpoveď ide na hlbinu, keďže predchodcami našich slov sú naše myšlienky.

Áno, nesprávny je už aj negatívny úsudok o niekom bez toho, aby sme sa presvedčili o pravde. Ešte sme síce nič nepovedali, ale už zle o niekom zmyšľame. Poskladáme si veci tak, že nám z nich vyjde negatívny súd. A pritom skutočnosť môže byť iná, komplexnejšia. Prajný človek, pokiaľ je to možné, hľadá dobré, pozitívne vysvetlenia toho, čo vidí, počuje. Neprajný hneď myslí na zlé. Ešte horšie je, keď o tom aj rozprávame.

Aký je rozdiel medzi ohováraním a osočovaním?

Keď hovoríme negatívne veci, o ktorých sme presvedčení, že sú pravdivé, ohovárame. A keď hovoríme negatívne veci, ale ešte k tomu aj klameme a primýšľame si, tak osočujeme.

Pápež František v katechéze na tému 8. prikázania povedal, že ohovárať znamená zabíjať. A tiež, že „ten či tá, kto ohovára, je teroristom, pretože svojím jazykom vrhá bombu a odchádza preč a vec, ktorú hovorí, táto bomba, ktorú vrhá, ničí povest druhého, no on si spokojne odchádza preč“. V akých hraniciach sa má viesť reč o neprítomnom človeku, hoci by bola aj pravdivá?

Netreba zabudnúť na staré pravidlo, že kto pred vami v neprítomnosti inej osoby ohovára túto osobu, bude vo vašej neprítomnosti ohovárať vás. Keď sme svedkami toho, že sa niekto takýmto spôsobom správa, mala by nám zasvietiť kontrolka. Pápež to vyjadruje veľmi expresívne a má pravdu. Klebety sa šíria ako oheň, neraz sa

snímka: Martin Magda

k nim všeličo popridáva a narobia ohromnú škodu.

Za seba môžem povedať, že keď predom mnou niekto začne zle rozprávať o druhom, mám v sebe akýsi automat: ten začne vymýšľať, čo dobré by som o tom neprítomnom človeku mohol povedať. Robím to niekedy priam na trnc. V nádeji, že sa klebetník zháči. Že mu to dôjde. Lebo klebetníci práve v to dúfajú, že sa pridáme, že aj my niečo negatívne o druhých povieme. A tak nielen niečo zlé porozprávajú, ale sa aj ďalšie dozvedia. A svojím spríadaním z nás robia komplicov. Lebo keď sadneme na lep a pridáme svoje komentáre, už sa vezieme. Už nás majú.

Ako by sme sa mali v takýchto chvíľach správne zachovať?

Na mieste je cvičiť sa v opatrnosti. Vybudovať si ochrannú reakciu. Najmä, keď sa nás vec netýka a nemôžeme s ňou nič urobiť. Môže byť, že sa niekto potrebuje

len vyrozprávať, poštážovať, zložiť svoje starosti. Tam môžeme trpezlivo počúvať. Ale aj vtedy treba zostať opatrný a neprilieváť benzín do konfliktu.

Vždy viac osoží nabádať k odpusteniu, než povzbudzovať k hnevu či pomste. Samozrejme, sú situácie, keď sme povinní kritiku alebo udanie o druhom vypočuť. A konať tak, aby došlo k náprave. Môže to vyplývať z funkcie, ktorú zastávame, alebo zo služby, ktorú konáme. Ale tam je to v inej rovine a tomu, myslím, každý dobre rozumie.

Čo v praxi znamená 8. prikázanie: nevysloviť krivé svedectvo?

Ôsme prikázanie nám v podstate zakazuje vedome klamať. Nemusí však ísť len o klamstvo pri vydávaní svedectva na súde. Máme povinnosť hovoriť pravdu vo všetkých životných situáciách. Ba nesmieme ju ani prekrúcať. Lebo aj pravdou vytrhnutou z kontextu môžeme

druhého uviesť do omylu či dokonca spôsobiť ujmu, škodu. Klamním možno poškodiť nielen dobré meno a dobrú povesť. Dajú sa spôsobiť aj horšie veci: ľžu možno pripraviť človeka o česť aj o život.

Existuje nejaký zoznam hriechov proti 8. prikázaniu?

Myslím, že nemá zmysel pokúšať sa zostavovať vyčerpávajúce zoznamy. Existujú tzv. svedecké zrkadlá – pre deti, pre mládež, pre dospelých i seniorov – a pomocou nich si možno dobre spýtať svedomie a uvedomiť si rozličné oblasti, v ktorých sa človek môže previniť zlým posudzovaním („prezumpciou viny“), ohováraním, osočovaním, klamstvom, podvádzaním, vyrieknutím krivého svedectva, krivou prisahou či prezradením zvereneného tajomstva.

Kto je vnútorne zrelý a vyrovnaný, šťastný, ten nepotrebuje zbierať klepy o druhých. Veď načo? Je to zbytočné a ničomu to neosoží.

Zrelý človek nemá radosť z cudzieho nešťastia.

Musí človek vždy všetkým a za každých okolností hovoriť celú pravdu alebo sú aj situácie, keď je vyslovene dovolené klamať?

Klamstvo by sme nikdy nemali pokladať za dovolené. Popritom je však zrejmé, že ani právo na pravdu nie je absolútne. Nie každý má právo všetko vedieť a dostať odpoveď na každú otázku. Existuje právo na súkromie, existuje zverené tajomstvo a existujú aj situácie, keď niekto svojím zlým konaním môže stratiť právo na odpoveď. Keď to vyhotím do extrému: vrahovi nie som povinný prezradiť, kde sa ukrýva obeť a zlodějovi nemusím povedať, kde sú peniaze.

Možno za nejakých výnimočných okolností prezradiť zverené tajomstvo?

Tu je potrebné citlivé rozlišovanie. Ťažko stanoviť jednodu-

ché pravidlo. Vždy treba zvažovať a opatrne klásť na vážky dobrá, ktoré sme povinní chrániť. Ak jed- no výrazne prevyšuje druhé – na- príklad keď ide o záchranu života verzus vyzradenie nejakého zvere- ného tajomstva –, je zjavné, že tre- ba zachrániť život.

Kamarát mi napríklad zverí ta- jomstvo, že ide na víkend do hor- skej doliny a nechce, aby o tom druhí vedeli, lebo si chce odpô- činúť a mať na chvíľu pokoj. Keď sa však v tej doline zosunie pôda alebo odtrhne lavína a ja sa s ním neviem spojiť, môžem prezradiť záchranárom, že sa tam pravde- podobne nachádza a že ho tre- ba hľadať.

Je dovolené pátrať po tajom- stvách ostatných?

Pátrať po tajomstvách druhých môže legítimne detektív, ktorý sa snaží objasniť zločin. Ak to však niekto robí len kvôli zbieraniu kle- biet či dokonca zo zlomyseľnosti,

nie je to správne.

Ako vieme pri rozhovore rozlíšiť, či ide tomu druhému len o zve- davosť alebo o úprimný záujem?

Rozlíšenie medzi zvedavosťou a úprimným záujmom si vyžaduje bližšie poznanie človeka. Keď už s niekým máme skúsenosti, vieme odhadnúť, načo informáciu potre- buje, či ju bude šíriť ďalej, atď. Po- znám ľudí, ktorým možno vyzradiť čokoľvek (samozrejme, okrem spo- vedného tajomstva) a som si istý, že to nikomu ďalšiemu nepovedia. A poznám aj takých, ktorí nepove- dia len to, čo nevedia. Chce to čas a poznanie. Pri niekom, koho ne- poznáme, je na mieste rozvážnosť a opatrnosť, aby sme sa s príliš- nou dôverčivosťou nepopáliili.

Významnú rolu v komunikácii zohrávajú aj médiá, komunikač- né prostriedky. Akú majú morál- nu zodpovednosť?

Zodpovednosť majú vážnu a zá- sadnú. Stačí si prečítať posol-

snímka: Martin Magda

snímka: Martin Magda

stvá Svätého Otca na svetové dni komunikačných prostriedkov. Je v nich množstvo upozornení, povzbudení, varovaní, aby si tvorcovia správ uvedomovali svoju veľkú zodpovednosť za to, čo publikujú, pretože môžu spôsobiť mnoho dobra, ale aj zla.

A nakoľko nesú zodpovednosť tvorcovia hoaxov?

Ak niekto zámerne vytvára hoaxy, tak vedome klame, zvyčajne so škodlivým zámerom a dopúšťa sa tým vážneho previnenia voči Božím zákonom. Problém je, že šíritelia hoaxov zväčša nie sú ich autormi: často len dobromyseľne uverili nejakej informácii, lebo im pasovala do ich videnia sveta a tak ju bez overenia zdieľali ďalej.

Stáva sa, že sprostredkovaná informácia býva vytrhnutá z kontextu, čím ponúka priestor pre manipuláciu, predsudky, domýšľanie... Akým spôsobom by sme mali odovzdávať informácie tak,

aby boli pravdivé a bez priestoru na špekulácie?

Presne tak, ako naznačujete. S náležitým kontextom a s piatimi „w“ (who, what, when, where, why? – kto, čo, kedy, kde, prečo?). Poskytovanie informácií by malo zodpovedať kritériám profesionality. Zároveň je však tak na strane poskytovateľa, ako aj na strane prijímateľa informácií podstatná dobrá vôľa. Lebo všetko sa dá prekrútiť. A nezachráni to ani výpočet nevyhnutných otázok, ani navyšovanie počtu kritérií.

Mohli by sme to prirovnať k anekdote o členoch posádky lode. Keď kapitán pristihol prvého dôstojníka, že si počas služby vypil, poznačil do lodného denníka: „Prvý dôstojník – dnes opitý.“ Tomu sa to, pravdaze, nepáčilo, tak na druhý deň pridal záznam: „Kapitán – dnes triezvy.“ Oba výroky boli pravdivé, no je nám jasné, s akým zámerom písal prvý dôstoj-

ník. Iste to nebola dobrá vôľa. Kto píše, aby manipuloval, a kto číta, len aby si potvrdil svoje presvedčenie, nekoná vo vernosti pravde.

Niekedy človek musí kritike čeliť a inokedy je lepšie, keď mlčí. Avšak aj mlčaním môže dosvedčovať súhlas, ktorým prilieva do ohňa a inokedy môže byť mlčanie prejavom nesúhlasu. Podľa čoho máme rozlíšiť, kedy mlčať a kedy hovoriť?

Znovu, tu je potrebná dlhšia skúsenosť. Ak je na opačnej strane kapacita a dobrá vôľa komunikovať, treba komunikovať. Ak nie je, škoda energie. Hovorí sa, že ak sa na ulici dlhšie než minútu hádate s hlupákom, už sa hádajú hlupáci dvaja. Na druhej strane, sú situácie, keď sa treba ozvať, aj keď to ten, čo niečo tvrdí, nie je ochotný či schopný pochopiť, prijať. Ak poškodzuje dobré meno, je tu právo na obhajobu. Niektorí to však robia celkom zámerne a mädlia si

ruky, že vás komunikačne dostali do pasce.

V praxi hovorcu som sa neraz stretol s pokusmi upútať na seba pozornosť tým, že si niekto kopol do cirkvi alebo do biskupa, či pápeža. Nie vždy bolo ľahké rozlíšiť, či obhajobou proti tomuto kopnutiu neurobím ešte službu kopajúcemu – pretože mu šlo v prvom rade o to, aby získal pozornosť. Niekedy to bola cielená stratégia mediálnych kampaní, niekedy obyčajná osobná frustrácia autora alebo snaha vyliezť po chrbte známej osobnosti do pozornosti médií. Kamarát pracujúci vo Vatikáne má na takéto spôsoby bonmot: „Škoda mlčať.“

Je možné úplne navrátiť dobré meno poškodenému človeku, teda vrátiť ho do pôvodného stavu odvolaním zlého slova?

Ťažko. Všetci poznáme príklad svätého Filipa Neriho, ktorý poslal klebetnicu rozhadzovať pierka po meste. Pozbierať ich už potom nevedela. To sa, samozrejme, nedá. A teda aj keď sa niekto ospravedlní, či už po vlastnom uznaní omylu, alebo z donútenia súdu a povie, ako veci naozaj boli, pravda sa nedostane ku každému, ku komu sa dostala lož.

Štatistiky svedčia o násobne rýchlejšom šírení zlých správ oproti dobrým. Je to ako so susedom, ktorý vám povie: „Po vašej návšteve nám zmizol strieborný príbor. Síce sme ho potom našli zapadnutý v zásuvke, ale viete, to podozrenie už zostáva...“ Iste, hovorím to na odľahčenie, ale rozliatie mlieka sa ozaj ťažko dáva nazad. Preto si treba dobre zvážiť, keď o druhom ideme povedať niečo negatívne.

To minimum, keď sme pochybili, je ospravedlniť sa a aspoň takým istým spôsobom, akým sme komunikovali lož, komunikovať pravdu.

Sú situácie, keď musíme druhého napomenúť a nie vždy je to vhodné. Ako a kedy máme napomenúť tak, aby sme na tú správnu chvíľu nečakali celý život?

S napomínaním je to ako s liekmi. Je potrebný správny druh a správne množstvo v správnom čase. Ak si zvolíme nevhodný spôsob a nevhodnú chvíľu alebo ak to preženieme s dávkovaním, môžeme aj pri napomínaní narobiť viac škody ako úžitku. Určite by sme však nemali byť ľahostajní, keď si všimneme zlé konanie. Neraz sa ľudia správajú nepríстойne, lebo im nikdy nikto nič nepovedal. Nechceme byť protivní, nechceme vyrábať problémy, atď. No potom to

snímka: Martin Magda

aj tak vyzera.

Pred pár dňami som sa nesko-ro večer vracal z modlitby ruženca a pri prechádzaní námestím som si všimol, ako partia výrastkov vy-vádza hlúposti na soche napole-onského vojaka. Spomenul som si, ako ho pred časom ktosi zni-čil, spolu s ďalšími dielami v mes-te, a hneval som sa, ako je možné, že tomu nik nezabránil. Bez váha-nia som ich teda napomenul. Zvý-šil som hlas a povedal som im, aby s tým prestali. Nemal by som šancu, keby sa proti mne postavi-li. Boli to cudzinci, vyvádzalo ich tam osem, možno desať a mali po-riadne vypité. Ale zarazili sa, zhá-čili a nechali to tak.

Neskôr som si uvedomil, že som sa mohol dostať do poriad-neho problému. A rozmýšľal som, či by nebolo bývalo lepšie len pre-

jsť okolo a tváriť sa, že nič. Na dru-hej strane, mám nádej, že to tým chlapcom poslúži na dobré a as-poň sa trochu zamyslia, než nabu-dúce vyvedú nejakú hlúposť.

Aké vlastnosti alebo čnosti by mal človek v sebe vybudovať, aby nielen žil pravdivo, ale aby bol aj odolný a obrnený voči vonkajším nepravdivým vplyvom vrátane tých mediálnych?

Voľakedy sa hovorilo o takzvanej svätej ľahostajnosti... Len to tre-ba správne pochopiť a vnímať aj v tomto kontexte. Kto je vnútorne zrelý a vyrovnaný, šťastný, ten ne-potrebuje zbierať klepy o druhých. Veď načo? Je to zbytočné a ničo-mu to neosoží.

Zrelý človek nemá radosť z cu-dzieho nešťastia. Naopak, je dob-roprajný. Má radosť, keď sa druhé-mu darí. S obľubou druhých chvá-

li a vyzdvihuje ich dobré vlastnos-ti. A v spomínanej zrelosti sú mu tiež ľahostajné reči, ktoré môžu druhí viesť o ňom. Neznepokojuje sa nimi, lebo vie, kým je. Vie, komu uveril a vie, prečo je na svete, aj to, že jeho vlasť je v nebi.

Načo sa má znepokojovať mali-chernými rečami tohto sveta? Pod-statné je, ako vo vlastnom, do-bre formovanom svedomí obstoíš pred Pánom.

CSiDr. Martin Kramara, ThLic. absolvo-val Phillips Academy – Andover v Massa-chusetts, v štúdiách pokračoval na Rím-skokatolíckej cyrilometodskej bohoslovec-kej fakulte Univerzity Komenského v Bra-tislave a na Pápežskej univerzite svätého Kríža v Ríme. V roku 2011 sa stal duchov-ným správcom Slovenskej katolíckej misie v Ríme. O dva roky neskôr začal pracovať v Tlačovej kancelárii Konferencie biskupov Slovenska, kde dodnes pôsobí ako hovorca Konferencie biskupov Slovenska.

snímka: Martin Magda

Sv. Ján Pavol II. o sviatosti birmovania

V *Lumen gentium* čítame: „Sviatosť birmovania pokrstených veriacich dokonalejšie spája s Cirkvou a obohacuje ich zvláštnou silou Ducha Svätého, takže sú vo zvýšenej miere viazaní, ako praví Kristovi svedkovia, šíriť a brániť vieru slovom a skutkom.“

Podstatným účinkom sviatosti birmovania je zdokonalenie daru Ducha Svätého prijatého v krste, takže kto ho prijme, stáva sa schopným svedčiť o Kristovi slovom i životom.

Krst spôsobuje očistenie, oslobodenie od hriechu a udeľuje nový život. Birmovanie kladie dôraz na pozitívny aspekt posvätenia a na silu, ktorú dáva kresťanovi Duch Svätý vzhľadom na autentický kresťanský život a účinné svedectvo.

Ako v krste, tak aj sviatosťou birmovania sa vtláča do duše osobitný znak. Je to zdokonalenie krstného zasvätenia, ktoré sa udeľuje prostredníctvom dvoch obradných gest: vkladáním rúk a pomazaním.

Odišnosť a následnosť birmovania vo vzťahu ku krstu vysvetlil svätý Tomáš Akvinský takto: „Sviatosť birmovania je završením krstu v tom zmysle, že ak sa v krste — podľa svätého Pavla — kresťan formuje ako duchovná stavba, vo sviatosti birmovania sa táto duchovná stavba zasnávuje, aby bola chrámom Ducha Svätého a tento list je spečatený znamením kríža.“

Špeciálnou funkciou birmovného znaku je viesť ku skutkom svedectva a ku kresťanskej aktivite. Svätý Tomáš Akvinský presne určuje, že birmovanec vydáva svedectvo o Kristovom mene, vykonáva skutky dobrého kresťana pri obhajobe a šírení viery v silu „osobitnej moci“ charakteru.

Milosť udelená sviatosťou birmovania je veľmi špecifickým darom sily. Koncil hovorí, že pokrstení sa birmovaním „obohacujú zvláštnou silou Ducha Svätého“ (LG 11). Tento dar zodpovedá potrebe vyššej sily, aby pevne stál „v duchovnom boji“ viery a lásky, odolával pokušeniam a prinášal svedectvo slova a kresťanského života vo svete s horlivou odvahou a vytrvalosťou. Vo sviatosti udeľuje túto energiu Duch Svätý.

Sviatosťou birmovania Duch Svätý vlieva človeku odvahu vyznávať vieru v Krista. Vyznávať túto vieru znamená, podľa koncilového textu, z ktorého sme vychádzali, „šíriť ju a brániť slovom a skutkom“, aby sme boli dôslednými a vernými svedkami.

Na záver chcem pripomenúť, že birmovanie je sviatosť vhodná na podnietenie a udržanie záväzkov veriacich, ktorí sa chcú venovať kresťanskému svedectvu v spoločnosti. Prajem všetkým mladým kresťanom, aby si zaslúžili — osobitne s pomocou milosti birmovania znanie apoštola Jána: „Ste silní. Božie slovo ostáva vo vás a premohli ste Zlého“ (1 Jn 2, 14).

snímka: Martin Magda

Ahoj, deti!

stránku pripravila: Melánia Tkáčová

Tak už sú tu! Letné prázdniny. Po azda najnáročnejšom školskom mesiaci prišli aj tie vytúžené a dlho očakávané chvíle oddychu. Verím, že koniec školského roka a vysvedčenie Vám priniesli len úsmevy na tvárach. Prajem Vám, aby ste si prázdniny užili v zdraví s rodinou, s kamošmi a, samozrejme, nezabúdajme ani na Pána Ježiša. A ako také letné osvieženie k oddychu sme pripravili aj túto rubriku ☺.

Svätec mesiaca: sv. Krištof – 25. 7.

Sv. Krištof patrí medzi veľmi známych a populárnych svätých, no o jeho živote a smrti toho veľa nevieme. Podľa legendy bol synom pohanského kráľa a vďaka modlitbám kráľovnej, ktorá bola kresťankou, sa im narodil syn, nazvali ho Offerus. Kráľ ho obetoval a zasvätil pohanským bohom. Offerus bol urastený a silný, zaslúžil sa slúžiť len tomu najmocnejšiemu, koho stretne. Najprv teda slúžil kráľovi a neskôr dokonca aj satanovi. Lenže videl, že pred krížom sa trasie aj satan a hľadal ďalej. Našiel istého pustovníka, ktorý mu rozpovedal o Bohu a naučil ho základným pravdám viery. Po pokrstení Krištof pomáhal ľuďom dostať sa na druhý breh prudkej rieky, bral to ako svoju úlohu. V jeden deň k nemu prišlo dieťa, ktoré chcelo ísť na druhý breh. Krištof si ho vzal na plecia a niesol. No dieťa bolo každým krokom ťažšie a ťažšie, mal pocit, akoby niesol celý svet. Dieťa sa mu predstavilo ako Spasiteľ celého sveta a kázalo mu, aby svoju palicu zapichol do zeme na brehu rieky. Palica do druhého dňa zapustila korene a vyrástla z nej nádherná palma. Vďaka tomuto zázraku sa veľa ľudí obrátilo. Tamojší kráľ sa na to nahneval, nechal Krištofa zavrieť do väzenia a neskôr ho dal stať. Sv. Cyril a Metod – 5. 7.

V tento deň si pripomíname cenný dar, ktorý títo svätci priniesli našim predkom – priniesli im možnosť chváliť Boha v reči, ktorú poznali, pretože dovtedy sa pri bohoslužbách používali jazyky, ktorým nerozumeli.

----- - 15. 8.

Touto slávnosťou slávime to, že Panna Mária bola po smrti s telom i dušou vzatá do neba. Je to najstarší mariánsky sviatok, na mariánskych pútnických miestach bývajú veľké slávnosti. Pre nás veriacich má veľký význam, upevňuje nás v nádeji, že naše telá budú raz vzkriesené.

ÚLOHA: Rozšifruj tajničku podľa tabuľky a zisti, ako sa nazýva sviatok, ktorý slávime 15. 8.

A	Á	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
#	J	x	«	L	☺	2	&	→	♥	ψ	•

L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	Y	Z
□	Δ	♪	≡	†	∞	*	↙	☹	🏠	♦	☀

♪	#	♪	☺	x	≡	🏠	☀	#	↙	♥	☺

†	#	♪	♪	♦

Δ	J	∞	♥	☺

Stratená minca

Podobenstvo o stratenej minci dokonale ilustruje, ako Najsvätejšia Trojica myslí na hriešnikov, ktorí sú takí zatvrdnutí, že ani nedokážu otvoriť ústa, aby volali: „Ježišu, pomôž mi, zachráň ma!“, lebo ani neveria, že existuje a počuje ich. Sú takí zatvrdlívi, že už ani nemôžu myslieť vo svetle nádeje. Nevedia sa zamyslieť ako mátnotratný syn, ktorý sa pre vtedajšiu situáciu obrátil, rozhodol sa vrátiť k otcovi a požiadať ho o odpustenie. Takto sa Boh správa k tým, ktorí majú srdcia ako kameň, ktorí už nedokážu premýšľať o svojom živote a už vôbec nie o Bohu, ktorí už nedokážu volať: Ježišu, zachráň ma!“

Im Boh posielala Pannu Máriu, ktorá symbolizuje ženu z podobenstva. Preto hovoríme, že je Matkou milosrdenstva. Sme presvedčení, že osoba zverená Matke Božej bude spasená. Dokonca aj vtedy, keď nemá síl volať: „Zachráň!“ Takýto človek sa nedokáže nad sebou zamyslieť, aby sa obrátil, ale ak takého človeka každý deň zveríš Márii, uver mi, že Ona ho neopustí. Bude ako levica, ktorá na život a smrť bojuje o svoje dieťa! Dostala od teba povolenie, aby prišla k tomuto skamenenému srdcu a urobí to spôsobom, ktorý pozná len Ona. Je úžasná, keď najzatvrdnutejších hriešnikov očarí svojou krásou, láskou, nehou, láskavosťou a radosťou. Uver v to a dôveruj jej do konca!

Mária je aj najväčšou charizmatičkou. Je taká úžasná, že si to ani nevieme predstaviť. Apoštoli krstili Duchom Svätým, hlásali Božie slovo, vkladali ruky, modlili sa o zoslanie Ducha Svätého a ľudia boli po-

krstení Duchom Svätým. Ona je však tak naplnená Duchom Svätým, že už len jej zjav krstí v Duchu Svätom. Pamätáme sa na chvíľu, keď dokázala osloviť malého Jána Krstiteľa, ktorého nosila pod srdcom Alžbety? Mária sa dozvedela, že je v požehnanom stave a hneď sa ponáhľala k malému Jánovi, ktorý už šesť mesiacov žil v lone svojej mamy. Nepoznáme ženu, ktorá by hneď potom, čo sa dozvedela, že je tehotná, naplánovala trojdňovú 150-kilometrovú cestu cez hory, aby slúžila svojej príbuznej.

Naozaj je jedinečná! Panna Mária je už taká – ponáhľala sa k Alžbete, aby slúžila. A keď príde, malý Ján začne od radosti „tancovať“ v lone svojej mamy a Alžbeta spoznáva, že k nej prišla Božia Matka. Po tomto vyznaní začína Mária spievať Magnificat. Keď prichádza k svojej príbuznej Alžbete, Mária má v sebe celú Trojicu a malý Ján je pokrstený Duchom Svätým.

Odkiaľ to vieme? Zo Svätého písma. Archanjel Gabriel o tom povedal Jánovmu otcovi Zachariášovi, keď mu zvestoval, že jeho dieťa bude naplnené Duchom Svätým už v lone svojej matky. Keď prichádza Mária, nemusí vyučovať, zveľbovať, nemusí vkladať ruky a modliť sa, aby zostúpil Duch Svätý, lebo už samotným príchodom s Ježišom, ktorého má v lone, krstí v Duchu Svätom – vylieva ho na Jána a zveľbuje Otca v Magnificat. Sú vždy spolu – Mária a Najsvätejšia Trojica. Byť tak veľmi naplnený Bohom a krstíť v Duchu Svätom len svojou prítomnosťou – to je úžasné!

MUDr. B. Vaščák

snímka: Martin Magda

Ako sa máme dobre spovedať?

Rôzne skúsenosti so spovedou začlínajú neraz to, čo je v nej najdôležitejšie: radostné stretnutie márnotravného syna s milosrdným Otcom (Lk 15, 11-32), ako učil svätý Ján Pavol II. Vo sviatosti pokánia prijíma skrušený hriešnik Božiu lásku, ktorá sa prejavuje odpustením hriechov. Preto pápež povedal, že „každá spovednica je výsadným miestom, na ktorom sa po odstránení toho, čo rozdeľuje, rodí zmierený človek, nový a bez škvrny "zmierený svet". Čo však treba urobiť, aby to tak naozaj bolo? Alebo inak povedané, ako sa máme dobre spovedať?

Cirkev celé stáročia pripomína päť podmienok dobrej spovede: spytovanie svedomia, ľútosť, predsavzatie, vyznanie hriechov a vykonanie skutku kajúcnosti. Tieto zásady možno dobre poznáme, ale skúsme sa na ne pozrieť očami svätých, aby sme ich nanovo objavili ako kľúč k premieňajúcemu stretnutiu s Bohom.

Spytovanie svedomia: Prvou etapou na ceste zmierenia je prijať pravdu o sebe, čiže uvedomiť si zlo, ktoré som od minulých spovedí spáchal. „Poznáte pravdu a pravda vás oslobodí.“ Bez úprimného priznania sa k spáchaným hriechom sa nedá hovoriť o ich odpustení v spovednici. Pri spytovaní svedomia si uvedomujeme všedné aj ťažké hriechy. Ťažké hriechy sa týkajú vážnej veci a sú spáchané vedome a dobro-

voľne. Vedú k pretrhnutiu priateľstva s Bohom a k duchovnej smrti a preto ich treba pri spovedi konkrétne vyznať a uviesť, koľkokrát sme sa ich dopustili a aké prítahujúce okolnosti nás k nim viedli. Cirkev však pobáda aj tých, ktorým svedomie nevyčíta ťažké hriechy, aby pristupovali ku spovedi, vyznávali ľahké hriechy. Zo spovede si máme odnášať dvojaký úžitok: na spoveď prichádzame, aby sme sa uzdravili a tiež kvôli výchove – naša duša potrebuje stálu výchovu ako malé dieťa.

Ľútosť: Zlo, ktoré sme si pri spytovaní svedomia uvedomili, treba ľutovať. Svätým sa hriech protivil, pretože vedeli, že uráža Boha. Arský farár hovoril: „Hriech je katom Boha a vrahom duše. Vytrháva nás z neba a vrhá do priepasti pekla. A aj tak v ňom máme záľubu! Aké bláznovstvo! Keby sme si to uvedomili, nadobudli by sme k hriechu taký odpor, že by sme ho neboli schopní spáchať.“ Vzbudiť si dokonalú ľútosť nad hriechmi nám pomôže uvedomenie si veľkosti utrpenia, ktoré Pán Ježiš podstúpil počas umučenia a smrti, aby nás vykúpil.

Pevné predsavzatie polepšiť sa: Z dobre vykonanej spovede vyplýva túžba odmietat v budúcnosti zlo. Opravdivá ľútosť sa nemôže nespájať s pevným predsavzatím nehréšiť. Ak je túžba po náprave úprimná, budeme sa naozaj vyhýbať hriechu, zlým, pomstivým a nečistým myšlienkam, ako aj všetkým príležitostiam, vedúcim k hriechu a použijeme všetky prostriedky, aby sme neupadli

105
rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

do zlých náruživostí. Pevné predsavzatie polepšiť sa neznamená iba odpor k hriechu, ale aj túžbu nepáchať zlo v budúcnosti.

Vyznanie hriechov: Po spytovaní svedomia, dokonalejšie ľútosť a pevnom predsavzatí polepšiť sa je čas *pristúpiť k sviatosti pokánia*. V spovednici treba vyznať všetky hriechy, spáchané od predchádzajúcej spovede a nič nezatajovať. Pri vyznávaní svojich vín nebudme pyšní a nesnažme sa ukázať v lepšom svetle tým, že budeme svoje viny zvalovať na iných alebo na okolnosti. Hriechy treba vymenovať jednoducho, bez nepotrebných slov. Aký úžitok zo spovede môžeme mať? Po *prvé*: *úplná úprimnosť a otvorenosť*. Neúprimná, uzavretá duša sa vystavuje veľkému nebezpečenstvu v duchovnom živote a sám Pán Ježiš sa nedáva takej duši vyšším spôsobom, lebo vie, že by nemala úžitok zo zvláštnych milostí. Po *druhé*: *pokora*. Duša nemá náležitý ošoh zo sviatosti zmierenia, ak nie je pokorná. Pýcha udržiava

dušu v temnote. Taká duša sa vyhýba všetkému, čo by ju malo vyliečiť. Po *tretej: poslušnosť*. Neposlušná duša nikdy nezvíťazí, vystavuje sa veľkému nešťastiu a nijako nepokročí v dokonalosti.

Po vyznaní hriechov a po kňazovom poučení nasleduje najdôležitejšia chvíľa sviatosti zmierenia – *rozehrešenie*, čiže *odpustenie hriechov*. Vtedy prežívame vrcholný moment stretnutia s milosrdným Bohom, ktorý svätý Ján Pavol II. prirovnáva k *bozku*, ktorým otec víta márnотratného syna v podobenstve.

Zadosťučinenie Bohu a blíznym: Pred odchodom zo spovednice je dobre poďakovať sa Bohu za prijatú sviatostnú mi-

losť. Na záver nám zostáva posledná podmienka spovede: *zadosťučinenie Bohu a blíznym*. Spočíva predovšetkým vo vykonaní pokánia, ktoré určil spovedník. Zadosťučinenie má byť prejavom našej snahy začať nový život. Ako má vyzeráť tento nový život? Čo máme robiť, aby sme vytrvali v dobrom a nevrátili sa k hriechu? Svätý arský farár radí: Predovšetkým *nedôverujte sami sebe* a buďte bdelí. Po druhé - čo najusilovnejšie *sa vyhýbajte príležitosti k zlému* a zlej spoločnosti. Bez toho bude vaša náprava falošná. Po tretie - *utiekajte sa k modlitbe*, pretože Kristus hovorí: „Bďte a modlite sa, aby ste neupadli do pokušenia“. A nakoniec, ak ste po spovedi opäť zrehšili, čo

najskôr vstaňte. Čím dlhšie človek otáľa, tým ťažšie mu je polepšiť sa. Ten, kto bude používať tieto prostriedky, určite dosiahne duchovné zdravie. Z telesných chorôb sa niekedy nedá vyliečiť, pretože nijaké lieky nepomáhajú. Zato z najťažších chorôb duše sa dá vyliečiť a je možné nadobudnúť plné zdravie. Tých, čo roky váhajú pristúpiť k spovedi, povzbudzuje sám Pán Ježiš slovami, ktoré povedal svätej Faustíne: „Povedz dušiam, kde majú hľadať útechu – *v tribunáli milosrdenstva*, tam sa dejú najväčšie zázraky, ktoré sa ustavične opakujú. Stačí pristúpiť s vierou k nohám môjho zástupcu a povedať mu o svojej úbohosti a zázrak Božieho milosrdenstva sa prejaví v celej plnosti“.

MINIŠTRANTSKA UNIVERZITA

- ✓ prehliadka seminára a Arcibiskupského úradu
- ✓ stretnutie s o. biskupom
- ✓ duchovný program
- ✓ spoločenstvo
- ✓ turistika
- ✓ zábava
- ✓ súťaže
- ✓ hry

11. - 15. júl 2022

Pútnický dom bl. Anny Kolesárovej
v Obišovciach

pre chlapcov vo veku:
ukončený 4. - 8. ročník ZŠ

prihlasovanie do konca júna na kske.sk
kapacita účastníkov je obmedzená

cena: 70€ (súrodenci 60€)

Trampoty v manželstve

163. Vedľajšie účinky antikoncepcie

Tabletka na kontrolu pôrodnosti, hovorovo nazývaná antikoncepcná tabletka, nanovo preorganizovala svet tak, že z neho vylúčila dieťa. Aristoteles povedal: žena je človek, ktorého dieťa sa počne vnútri jej tela; muž je človek, ktorého dieťa sa počne mimo jeho tela. Ženskosť a mužskosť boli stáročia definované vzťahom k dieťaťu. Antikoncepcná tabletka však umožnila oddeliť sexuálny styk od plodnosti a zotrieť odlišnosti medzi pohlaviami.

Predpokladalo by sa, že po uplynutí šiestich desaťročí od uvedenia prvých hormonálnych antikoncepcných prostriedkov, budú mať ľudia rozsiahlejšie vedomosti o ich účinkoch. V skutočnosti sa však s touto témou stále spája veľa mýtov, ktoré vytvárajú a udržiavajú farmaceutické koncerny. Najväčšie nejasnosti sa pritom týkajú otázky, ako spomenutá tabletka pôsobí... Je pravdepodobné, že tabletka zo 60. a 70. rokov pôsobila antikoncepcne, čiže zabráňovala počatiu. Veľká dávka v nej obsiahnutých hormónov účinne zabráňovala ovulácii, čiže uvoľneniu zrelého vajíčka z vaječníka, ktoré by mohlo byť oplodnené. Na druhej strane to však malo veľa vedľajších účinkov. Výrobcovia antikoncepcie preto začali znižovať obsah hormónov v tabletke, aby bola prijateľnejšia pre organizmus ženy. V dôsledku toho orálne antikoncepcné prostriedky nepôsobia vždy a len antikoncepcne. Čo to znamená? Tieto prípravky môžu

zablokovať ovuláciu a tým ovplyvniť kvalitu hlienu z krčka maternice, ktorý bude pre spermie nepriepustný. Vajíčko sa v takom prípade so spermiami nestretne a nedôjde k ich spojeniu – ide teda o účinok, ktorý zabráňuje počatiu.

Hormonálna antikoncepcia však môže pôsobiť aj proti uhniesdeniu už oplodneného vajíčka. Stáva sa, že antikoncepcný prostriedok ovuláciu nezablokuje. Vtedy sa vajíčko spojí so spermiami a počne sa nový človek, ibaže zárodok (človek v najranejšej fáze svojho vývinu) sa nebude môcť uhniesdiť v maternici, pretože umelé hormóny ju natoľko zmenili, že je k zárodku „nepriateľská“. Antikoncepcné prostriedky môžu pôsobiť potratovo a viesť k smrti dieťaťa aj po viac ako 10 dňoch od jeho počatia. Výskumy dokazujú, že u 30% žien môže dôjsť k ovulácii aj počas užívania orálnej antikoncepcie. U istej časti z nich pritom dôjde pri sexuálnom styku k počatiu. Okrem toho u mladších žien, okolo 20. roku, dochádza k ovulácii aj napriek tomu, že použili antikoncepcný prostriedok. Na začiatku používania antikoncepcie, keď sa organizmus ocitne v „hormonálnom šoku“, antikoncepcné prostriedky blokujú ovuláciu účinnejšie. Avšak v priebehu času si ženské telo môže vypestovať „odolnosť“ voči hormónom a tak aj napriek trvalému používaniu sa môže ovulácia vyskytovať častejšie. Môže sa stať, že u jednej ženy nebude mať antikoncepcia v priebehu roka potratový účinok ani raz, zatiaľ čo

u inej ženy môže vyvolať potratový účinok aj trikrát. Treba vedieť, že všetky hormonálne prostriedky sú potenciálne potratové. Potrat – je to smrť dieťaťa do 28. týždňa tehotenstva, pričom tehotenstvo je stav ženy od počatia dieťaťa. Antikoncepcné prostriedky neliečia! Práve naopak, z fyziologického stavu, akým je plodnosť (čo je prejav zdravia), uvádzajú ženu do patologického stavu, akým je neplodnosť, k čomu treba prirátavať aj ďalšie nežiaduce vedľajšie účinky.

Myslím, že každý už počul o vedľajších účinkoch antikoncepcie: že sa po nej priberá, že sa častejšie vyskytujú bolesti hlavy... Avšak z pohodlnosti sa tieto informácie ignorujú. Keď žena dostane presné informácie, ozve sa v nej strach zo zmeny. Môže sa tiež vyskytnúť pocit viny spojený s potenciálnym potratovým účinkom prípravku – veď nijaká žena si neželá smrť dieťaťa. Pravdou je fakt, že 50% žien prestane do roka používať kombinované antikoncepcné tabletky z dôvodu rôznych komplikácií.

Ženy sa sťažujú na spomenuté bolesti hlavy, nevoľnosť, výkyvy nálad, bolestivosť prsníkov, krvácanie z rodidiel a znížené libido, čo je paradoxné, pretože antikoncepcia má údajne napomáhať častejšiemu sexuálnemu styku, hoci túžba po styku u žien slabne. Hormonálna antikoncepcia zväčšuje riziko trombózy a jedným z jej dôsledkov môže byť smrť z pľúcnej embólie. Ďalšie komplikácie krvného obehu sú: zvýšené riziko infarktu srdca a cievnej mozgovej prí-

hody. Okrem toho antikoncepčné prostriedky zvyšujú riziko onkologických ochorení. Najagresívnejší a najťažšie liečiteľný druh rakoviny prsníka má príčinnno-dôsledkový vzťah s tabletkou BCP, zvlášť nebezpečný pre mladé dievčatá. Užívateľky antikoncepcie častejšie ochorejú na rakovinu krčka maternice, pečene, kože a hrubého čreva, čo ešte nie je úplný zoznam nežiadúcich účinkov. Prečo je to tak? Antikoncepčné prípravky radikálne zasahujú do jemnej, hormonálnej rovnováhy ženského tela.

S istotou možno dokázať nepriamy vplyv umelých hormónov na zníženie pravdepodobnosti otehotnenia u ženy, ktorá v minulosti používala antikoncepciu. *Po prvé:* ženy používajúce hormonálnu antikoncepciu sa rozhodujú počať dieťa neskôr. Čoraz viac žien rodí svoje prvé dieťa po 30 - 35. roku života, keď je plodnosť znížená. *Po druhé:* ženy užívajúce orálnu hormonálnu antikoncepciu sú vystavené väčšiemu riziku ochorenia na pohlavné choroby - kvapavka, genitálny herpes, nákaza chlamýdiami, kto-

rá môže viesť k zápalu vajíčkovodov. *Po tretie:* vedie k strate plodnosti aj u mužov. Dochádza k estrogenizácii prostredia - ku kontaminácii prostredia zvýšeným množstvom estrogénu. Prejavuje sa zvýšeným výskytom rakoviny prostaty u mužov. U žien je zvýšené riziko mimomaternicového tehotenstva - dieťa sa uhniesdi vo vajíčkovode a tam zahynie. Antikoncepcia neškodí len žene, ale aj mužovi a dieťaťu, a to už v najranejšej fáze jeho vývinu. Rozhodujeme sa zodpovedne! MUDr. B. Vaščák

ilustračná snímka M. Magda

Ohlášky

- sobáš 23. júla vo Vítaze o 15.00 – **Richard Bukovinský**, syn rodičov Mareka a Eriky rod. Tóthovej, narodený v Prešove, bývajúci v Prešove a **Barbora Svatová**, dcéra rodičov Lubomíra a Bernadety rod. Uličnej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze
- sobáš 6. augusta vo Vítaze o 15.00 – **Damián Čech**, syn rodičov Stanislava a Moniky rod. Stahovcovej, narodený v Kropachoch, bývajúci vo Vítaze a **Henrieta Vardžiková**, dcéra rodičov Milana a Terézie rod. Čechovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze
- sobáš 20. augusta vo Vítaze o 15.00 – **Ján Tomčák**, syn rodičov Petra a Terézie rod. Sabolovej, narodený v Trebišove, bývajúci v Sečovciach a **Mária Štofániková**, dcéra rodičov Jozefa a Kataríny rod. Koščákovskej, narodená v Kropachoch, bývajúca vo Vítaze
- sobáš 27. augusta vo Vítaze o 15.30 – **Peter Hudák**, syn rodičov Petra a Viery rod. Kolarčíkovej, narodený v Kropachoch, bývajúci v Ovčí a **Gabriela Bednárová**, dcéra rodičov Štefana a Žofie rod. Gregovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze
- sobáš 31. augusta vo Vítaze o 15.00 – **Adam Baloga**, syn rodičov Jána a Márie rod. Galdunovej, narodený v Prešove, bývajúci v Ovčí a **Karin Janigová**, dcéra rodičov Jozefa a Moniky rod. Iskrovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze
- sobáš 1. septembra vo Vítaze o 15.00 – **Jakub Fedák**, syn rodičov Milana a Márie rod. Žofčinovej, narodený v Gelnici, bývajúci v Richnave a **Natália Blizmanová**, dcéra rodičov Jána a Aleny rod. Čechovej, narodená v Kropachoch, bývajúca vo Vítaze

Stalo sa

- **29. 5. v nedeľu bola zbierka na katolícke masmédiá**
- 29. 5. v nedeľu prijalo v Ovčí pri sv. omši o 10.30 po prvýkrát Eucharistiu 14 detí
- **5. 6. v nedeľu prijalo vo Vítaze pri sv. omši o 10.30 po prvýkrát Eucharistiu 12 detí**
- 11. 6. v sobotu bola spoločná krstná náuka o 10.00 na fare v katechetickú miestnosť
- **11. 6. v sobotu bolo stretnutie modlitbovej skupiny sv. pátra Pia**
- 26. 6. v nedeľu o 11.00 vo Vítaze bola pri sv. omši udelená sviatosť birmovania pomocným biskupom Marekom Forgáčom; sviatosť birmovania prijalo 69 mladých, z toho 16 z filiálnej obce Ovčie
- **30. 6. vo štvrtok bola v našej farnosti celodenná poklona Najsvätejšej Sviatosti oltárnej; začala vo farskom kostole vo Vítaze, kde bola najskôr sv. omša o 8.00, pri ktorej sme ďakovali za uplynulý školský rok a po nej od 8.30 do 15.00 bola vyložená Sviatosť k adorácii; vo filiálnom kostole v Ovčí bola vyložená Sviatosť od 16.00 do 18.00**
- 2. 7. v sobotu ráno o 5.00 vo Vítaze bolo požehnanie peších pútnikov na odpust do Levoče
- **3. 7. je odpustová slávnosť Návštevy Panny Márie na Mariánskej hore v Levoči**

Stane sa

- 16. 7. v sobotu sa uskutoční stretnutie členov modlitbovej skupiny sv. Pátra Pia, zakončená bude adoráciou a eucharistickým požehnaním po sv. omši; stretnutie je otvorené pre všetkých
- **30. 7. v sobotu si ráno pri sv. omši v Ovčí o 8.00 uctíme bl. Zdenku Schelingovú, ktorej relikviu máme v kostole**
- 13. 8. v sobotu bude sv. omša na kopci Slubica o 12.00 za dobrého počasia; inak bude presunutá
- **15. 8. v pondelok slávime prikázaný sviatok Nanebovzatia Panny Márie sv. omšou na Doline o 17.00**
- 20. 8. v sobotu sa uskutoční stretnutie členov modlitbovej skupiny sv. pátra Pia, zakončená bude adoráciou a eucharistickým požehnaním po sv. omši
- **4. 9. v nedeľu budeme pri sv. omšiach vyzývať Ducha Svätého - Veni Sancte na začiatku nového školského roka 2022/2023, ktorý začne v pondelok 5. septembra 2022**

Prehľad bohoslužieb - júl

		Vítaz		Ovčie	
4. 7.	Pondelok	18:00	† Margita		
5. 7.	Sv. Cyrila a Metoda	7:30	80: Jaroslav Baloga	9:00	za živých a mŕtvych členov RB
		10:30	† Veronika Jenčová (výročná)		
6. 7.	Streda			18:00	za ZBP rodín prístrešia „V kostole“
7. 7.	Štvrtok	7:00	† Margita, Štefan, Ondrej a Alžbeta		
8. 7.	Piatok	18:00	† Mária Stašíková	17:00	za ZBP rodín prístrešia „Magdová“
9. 7.	Sobota	7:00	za ZBP rodín prístrešia „Bolček“		
10. 7.	15. nedeľa cez rok - C	7:30	za farnosť	9:00	† Valentín Magda, Alžbeta a Imrich Grusovci
		10:30	75: Oľgy a za jej rodinu		
11. 7.	Pondelok	18:00	† Leonard, Mária, Jozef, Mária a Matej		
12. 7.	Utorok	18:00	za ZBP rodiny Lackovej a Vyhonskej		
13. 7.	Streda			18:00	70: Viktor Grus a za jeho rodinu
14. 7.	Štvrtok	7:00	† Bernard Bednár		
15. 7.	Piatok	18:00	za ZBP Bohuznámych synov	17:00	† Justína, Ján, Žofia a Štefan Pribulovci
16. 7.	Sobota	7:00	za ZBP rodín prístrešia „Pri Doline“		
17. 7.	16. nedeľa cez rok - C	7:30	za farnosť	9:00	60: Mária
		10:30	40. manž.: Stanislav a Helena		
18. 7.	Pondelok	18:00	80: Jozef Biroš a za jeho rodinu		
19. 7.	Utorok	18:00	† Gertrúda Skolodová (výročná)		
20. 7.	Streda			18:00	† Mária a Štefan Magdovci
21. 7.	Štvrtok	7:00	za ZBP Tomáša a jeho rodiny		
22. 7.	Piatok	18:00	† Štefan Uličný	17:00	† Martin Ondriáš, kňaz
23. 7.	Sobota	15:00	sobáš: R. Bukovinský - B. Svatová	18:00	
24. 7.	17. nedeľa cez rok - C (sv. Anna)	08:00	pri SV. ANNE - za farnosť		
		10:30	pri SV. ANNE - † Juraj Krištof		
25. 7.	Pondelok		pri SV. ANNE		
26. 7.	Utorok (sv. Joachim a Anna)	7:00	† Alojz, Jozef a Štefan		
			pri SV. ANNE		
27. 7.	Streda			18:00	† Anna Makovská
28. 7.	Štvrtok	18:00	† Mária, Martin a Tomáš		
29. 7.	Piatok	18:00	† Andrej, Mária a sr. Samuela Gregovci	17:00	† Štefan Magda
30. 7.	Sobota <i>bl. Zdenka</i>			8:00	† Margita, Vojtech, Anna a Gabriela Kostelníkovci
31. 7.	18. nedeľa cez rok - C	7:30	za farnosť	9:00	40: Peter Magda
		10:30	† Pavol Čech (výročná)		

Prehľad bohoslužieb - august

		Vítaz		Ovčie	
1. 8.	Pondelok				
2. 8.	Utorok				
3. 8.	Streda				
4. 8.	Štvrtok				
5. 8.	Piatok				
6. 8.	Premenenie Pána	15:00	sobáš: D. Čech - H. Vardžiková		
7. 8.	19. nedeľa cez rok - C	7:30	† Ondrej, Mária a Ondrej (390)	9:00	za ZBP Martina a Heleny
		10:30	za farnosť		
8. 8.	Pondelok				
9. 8.	Utorok				
10. 8.	Streda				
11. 8.	Štvrtok				
12. 8.	Piatok	18:00	† Jozef Jenča	17:00	† Anna, Martin, Anna a Jakub Magdovci
13. 8.	Sobota	12:00	NA SLUBICI - Za ZBP Jozefa Gregu a jeho rodiny		
14. 8.	20. nedeľa cez rok - C	7:30	za ZBP Bohuznámej rodiny	9:00	za ZBP rodiny Jána Farkaša
		10:30	za farnosť		
15. 8.	Nanebovzatie Panny Márie	7:00	za ZBP Márie Bednárovej	18:30	za farnosť
		17:00	V DOLINE - † Jozef, Margíta, Jozef a Helena Strakovci		
16. 8.	Utorok	18:00	50: Vladimír Čech		
17. 8.	Streda			18:00	† Michal, Martin a Barbora
18. 8.	Štvrtok	7:00	† Ján a Helena Baluchovci		
19. 8.	Piatok	18:00	† Žofia a Michal Kozárovci	17:00	za ZBP Margity Jenčovej (100)
20. 8.	Sobota	7:00	† Helena Straková		
		15:00	sobáš: J. Tomčák - M. Štofániková		
21. 8.	21. nedeľa cez rok - C	7:30	35. manž. Bohuznámych manželov	9:00	za farnosť
		10:30	45. manž.: Eva a František Jurčišinovci		
22. 8.	Pondelok	18:00	† Ján		
23. 8.	Utorok	18:00	† Ján a Helena		
24. 8.	Streda			18:00	70: František Magda
25. 8.	Štvrtok	7:00	za živých a mŕtvych členov RB		
26. 8.	Piatok	18:00	† Juraj Riško, kňaz	17:00	za živých a mŕtvych členov RB
27. 8.	Sobota	15:30	sobáš: P. Hudák - G. Bednárová		
28. 8.	22. nedeľa cez rok - C	7:30	70: Jozef Galdun a za jeho rodinu (346)	9:00	za farnosť
		10:30	30. manž.: Peter a Mária Novotní		
29. 8.	Pondelok				
30. 8.	Utorok	18:00	za ZBP Márie a Václava Čechovcov a ich rodiny		
31. 8.	Streda	15:00	sobáš: A. Baloga - K. Janigová	18:00	za ZBP Štefana a Evy
1. 9.	Štvrtok	7:00	† Andrej a Mária Stašíkovci		
		15:00	sobáš: J. Fedák - N. Blizmanová		
2. 9.	Piatok	18:00	† Valent Baloga	17:00	† Helena a Jozef Hudákovci
3. 9.	Sobota	7:00	za živých a mŕtvych členov RB		
4. 9.	23. nedeľa cez rok - C	7:30	80: Žofia Novotná	9:00	† Žofia a Ondrej Krescankovci
		10:30	za farnosť		

26. jún 2022 – birmovka vo farnosti Vráz
Svätosť birmovania prijalo 69 birmovancov.

